

Jaarverslag 2025

25 jaar **verwondering** en **nieuwsgierigheid**

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	3
2.	Over de VSC	4
3.	Activiteitenoverzicht 2025	10
	Het maatschappelijk belang	13
	Het collectieve belang	16
	Het individuele belang	18
4.	Data uit de sector	20
5.	Financieel overzicht	23
	Begroting en realisatie	24
6.	Vooruitblik 2026 en verder	25
7.	Colofon	27
	Bijlage	
	Bezoekersaantallen VSC-leden	28/29

1

Voorwoord

Afscheid van directeur Menno Tummers tijdens de VSC-ledendag 2025. Fotograaf - Jessie Kamp

Natuurlijk hoopten wij dat de groei in bezoekersaantallen zich zou voortzetten. Dat de leden van de VSC in 2025 gezamenlijk bijna zeven miljoen bezoekers mochten verwelkomen, overtrof echter zelfs onze stoutste verwachtingen. Misschien nog belangrijker was de sterke groei van het aantal scholierenbezoeken: een stijging van maar liefst 45 procent. Daarmee laten onze leden zien dat zij een steeds centralere rol spelen in wetenschapsonderwijs en talentontwikkeling voor kinderen en jongeren. Nieuwe leden droegen bij aan deze groei, maar ook de autonome groei van bestaande instellingen was groter dan verwacht.

De bezoekers van onze leden vormen een zeer divers publiek. Van jong tot oud, van gezinnen tot scholieren en van nieuwsgierige beginners tot liefhebbers met veel voorkennis: wetenschapsmusea en science centers weten een breed publiek op een toegankelijke manier te bereiken. De grote bezoekersaantallen laten zien dat de belangstelling voor wetenschap, techniek, natuur, water en ruimte onverminderd groot is. Onze leden slagen erin om zowel de grote als de kleine vragen van deze tijd begrijpelijk en inspirerend te maken.

Wij zijn dan ook verheugd dat wij in 2025 opnieuw twee nieuwe leden mochten verwelkomen. Met CORPUS en de Stichting Texels Museum wordt de vereniging niet alleen inhoudelijk versterkt, maar ook regionaal verder verbreid.

Met inmiddels vijftig leden verspreid over het hele land vormt de VSC een unieke schakel tussen wetenschap, technologie, natuur, cultuur en samenleving. Juist de samenwerking binnen ons netwerk biedt ongekende mogelijkheden om wetenschapsonderwijs en wetenschapscommunicatie structureel te versterken. Niet voor niets kreeg wetenschapsonderwijs een prominente plaats in het meerjarenbeleid dat de leden in maart hebben vastgesteld.

In een tijd waarin feiten niet altijd vanzelfsprekend de basis vormen voor het maatschappelijke gesprek en mensen zich steeds vaker terugtrekken in hun eigen informatiebubbel, wordt het stimuleren

van nieuwsgierigheid, kritisch denken en verwondering steeds belangrijker. Verwondering vormt de basis van leren en ontdekken. Onze leden brengen wetenschap en technologie op een laagdrempelige en inspirerende manier dichtbij het publiek en dragen zo bij aan een samenleving waarin kennis toegankelijk is voor iedereen.

Dat kan en wil de VSC niet alleen. Om alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, interesses of talenten, de kans te geven zich te ontwikkelen op het gebied van wetenschap, natuur en techniek, is samenwerking essentieel. Daarom zijn in 2025 de banden met universiteiten, scholen, bedrijven, bibliotheken, techniekplatforms en culturele instellingen verder versterkt. Een bijzonder voorbeeld hiervan is de samenwerking met ASML, gericht op het bereiken van kinderen die minder vanzelfsprekend met WNT in aanraking komen. De ervaringen uit dit programma bieden waardevolle lessen voor toekomstige initiatieven elders in het land.

In 2025 namen wij afscheid van onze directeur, die na vijf succesvolle jaren een sterke en toekomstbestendige VSC achterlaat. De meerjarenstrategie die onder zijn leiding tot stand kwam, biedt een stevig fundament voor verdere ontwikkeling. De VSC blijft een flexibel en maatschappelijk geworteld netwerk dat mensen verbindt die complexe ontwikkelingen kunnen vertalen naar begrijpelijke en betekenisvolle verhalen. Een sector die nieuwsgierig naar de samenleving kijkt en vraagt: wat denk jij? Een sector die aanzet tot denken én doen, zonder te beleren. Wij zien 2026 dan ook met vertrouwen tegemoet. Samen met onze leden en partners willen wij onze rol in de verbinding tussen wetenschap en samenleving verder versterken. Zo dragen wij bij aan een samenleving waarin kennisdeling, kritisch denken, nieuwsgierigheid, verwondering en waardering voor verschillen de basis vormen voor ons dagelijks handelen.

Wimar Jaeger,
voorzitter VSC-bestuur

2

Over de VSC

De Vereniging van Wetenschapsmusea en Science Centers (VSC) is het netwerk van instellingen in Nederland die zich inzetten voor wetenschapscommunicatie en -educatie. Onze leden zijn wetenschapsmusea en science centers. Zij maken wetenschap, natuur en techniek toegankelijk voor een breed publiek.

Naast de vele activiteiten voor publiek en professionals op het gebied van wetenschapseducatie en -communicatie versterken wij als vereniging onze sector door leden te verbinden, kennisuitwisseling te organiseren en gezamenlijke belangen te behartigen. Ook dragen we via landelijke projecten en activiteiten bij aan de zichtbaarheid en kwaliteit van wetenschapscommunicatie.

De leden

De VSC blijft doorgroeien in ledenaantal, een teken dat de VSC en de sector van toenemend belang zijn. In 2025 verwelkomden we twee nieuwe leden - CORPUS en Stichting Texels Museum (een samenwerking van vier Texelse musea: Ecomare, Museum Kaap Skil, Vuurtoren Texel en de Oudheidkamer). Hiermee heeft de VSC de mijlpaal van 50 leden bereikt. In de tweede helft van 2025 is er daarnaast contact geweest over mogelijk lidmaatschap met het DAF Museum, het Baggermuseum, de Hortus Botanicus Leiden en de Chocolate Factory.

Ecomare (Stichting Texels Museum)

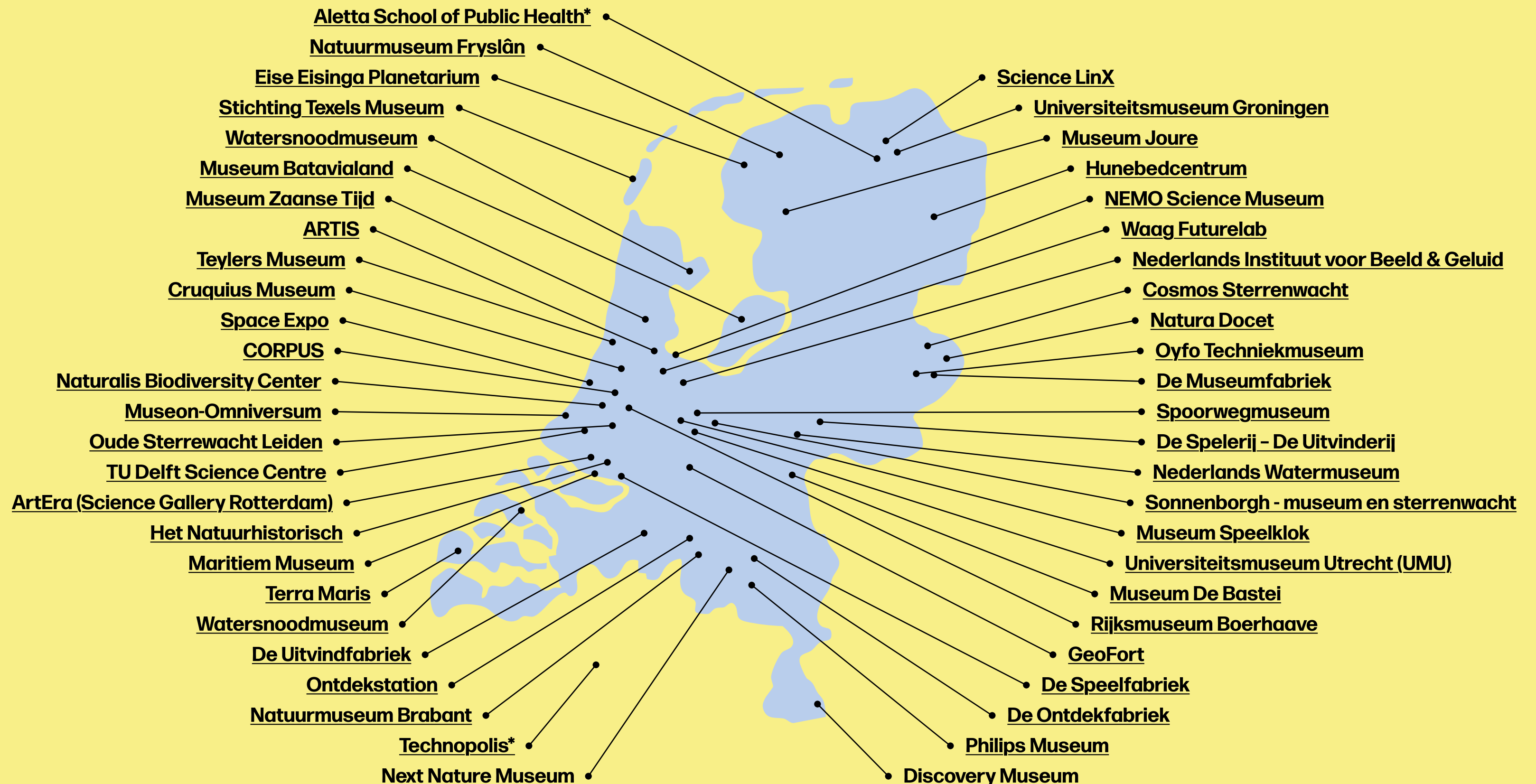

Museum Kaap Skil (Stichting Texels Museum)

CORPUS

De ledenlijst van de VSC op 31 december 2025 zag er als volgt uit:

*Steunlid. Steunleden zijn non-profit, missiegedreven organisaties die inhoudelijk verwante doelen nastreven en middelen inzetten als VSC-leden. Steunleden beschikken vaak niet over een locatie, waardoor de leden niet worden meegenomen in de bezoekerscijfers

[Naar de interactieve kaart >](#)

Het VSC-bureau

De VSC is een vereniging met ANBI-status en ontvangt onder meer subsidie van het ministerie van OCW voor de versterking van de sector. Het verenigingsbureau bestond in 2025 uit vier medewerkers.

Het bureau zorgt met steun van het ministerie van OCW en de ledeninkomsten voor de uitvoering van de (basis)taken van de VSC en organiseert daarnaast met externe financiering de nodige samenwerkingsprojecten.

In het najaar van 2025 kondigde **Menno Tummers** (1,0 FTE) zijn vertrek aan als directeur van de VSC, na een succesvolle periode van bijna vijf jaar waarin de VSC verder tot bloei is gebracht. De werving voor een vervanger is direct van start gegaan, en ondertussen werd **Meta Knol** (0,4 fte) aangesteld als interim-directeur. Verder bleef het VSC-team in 2025 stabiel: **Anne Knap** werkte 28 uur per week (0,78 FTE) als communicatieadviseur. **Nadine Aafjes** (0,9 FTE) werkte als community manager voor 32,4 uur per week. **Edo Plantinga** werkte van maart tot medio juli als freelance-programmamanager WNT-Educatienetwerk. Hij deed onderzoek naar het op te richten WNT-educatienetwerk, organiseerde workshops en begeleidde een eerste WNT-Educatienetwerkbijeenkomst in Beeld en Geluid op 26 juni 2025.

Het VSC-bureau – Nadine Aafjes, Anne Knapen en Menno Tummers

Voor de start van het pilotproject US:NOW met ASML werden **Meie van Laar** en **Flore Nederpelt** aangetrokken op freelance basis.

Het **ziekteverzuimpercentage** bedroeg in 2025 0,85%. Het landelijk gemiddelde is 4,9% (CBS). De VSC werkt met een klein, betrokken en professioneel team.

Met de medewerkers wordt jaarlijks een **functionerings- en beoordelingsgesprek** gehouden. Elke twee weken wordt er bilateraal gesproken over het werk en het persoonlijk functioneren.

Er is een vertrouwenspersoon binnen het bestuur in de persoon van Fiona Zachariasse.

Sinds 2023 volgt de VSC de Museum CAO.

Het bestuur

Het bestuur van de VSC is eindverantwoordelijk voor de visie, strategie, beleid, bedrijfsvoering en de resultaten van de VSC. Het bestuur staat de directeur met raad en daad terzijde. De directeur is verantwoordelijk voor het uitdragen en uitvoeren van het beleid en de aansturing van de medewerkers van de VSC. De VSC kent een onbezoldigd bestuur dat de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie toepast en aan de VSC-leden regelmatig verantwoording aflegt.

Samenstelling bestuur

Het bestuur bestaat uit directie- of MT-leden van de aangesloten leden en een onafhankelijke voorzitter. Op 31 december 2025 kende het bestuur de volgende samenstelling:

- **Wimar Jaeger**, voorzitter (onafhankelijk); tevens burgemeester van Zutphen.
- **Fiona Zachariasse**, secretaris; Directeur-Bestuurder Natuurmuseum Brabant; tevens voorzitter Stg. Nederlandse Natuurhistorische Collecties; Vicevoorzitter RvT Samenwerkingsverband Plein 013; Lid Stuurgroep NEWS; Lid Raad van Advies Hidden Biodiversity; Lid NLBIF-Commissie; Lid Adviescommissie Natuur Het Cultuurfonds; Lid Adviescommissie Herijking Museumnorm; Lid Werkgroep 5 Collectief Natuurinclusief; Lid Algemeen bestuur Stg. Brabants Landschap; Lid Strategisch Partneroverleg Van Gogh Nationaal Park.

- **Michael van der Meer**, penningmeester; Hoofd TU Delft Science Centre, tevens bestuurslid Prometheus Stichting TU Delft.
- **Julia Vytopil**, bestuurslid; plaatsvervangend directeur bij Beeld & Geluid, tevens voorzitter Commissie Beeldende Kunst, Raad voor Cultuur; bestuurslid Comenius Museum; lid Raad van Toezicht Filmtheater Hilversum; adviseur Fonds ZOZ, Cultuurfonds.
- **Renske de Jonge**, bestuurslid; Hoofd Science LinX, Groningen; tevens bestuurslid Museum Wierdenland; secretaris Nationaal Outreach Overleg.

Bij de samenstelling van het bestuur streven wij naar diversiteit in sekse, leeftijd, maatschappelijke en culturele achtergrond. Bij de bestuurssamenstelling wordt rekening gehouden

met regionale vertegenwoordiging van de leden en wordt gestreefd naar een goede balans tussen de verschillende soorten wetenschapsmusea en science centers, wat betreft schaal, inhoud en achtergrond. De VSC kent verschillende thematische clusters binnen wetenschap, natuur en techniek. De samenstelling van het bestuur weerspiegelt zoveel mogelijk deze veelzijdigheid van de VSC. Meer aandacht en inzet op het punt van maatschappelijke en culturele diversiteit blijft echter nodig.

Het rooster van aftreden en de nevenfuncties van bestuursleden staan vermeld op de [website](#) van de VSC.

Directeurendiner 2025 bij Museum De Bastei met uitzicht op de Waal. Fotografie – Jessie Kamp

Bestuursvergaderingen

Naast de ALV in het voorjaar en najaar werden er in 2025 vijf reguliere en twee extra bestuursvergaderingen gehouden. De reguliere vergaderingen vonden plaats op 31 januari, 4 april, 27 juni, 3 oktober en 12 december. Extra vergaderingen werden ingelast op 17 en 29 oktober, naar aanleiding van het vertrek van directeur Menno Tummers. Op 13 februari 2025 vond een speciale bijeenkomst plaats ter gelegenheid van de zelfevaluatie van het bestuur. Aan de hand van een schriftelijke, individuele evaluatie door de bestuursleden werd gesproken over het bestuurlijk functioneren, rollen en verantwoordelijkheden. Daarnaast werd vooruitgekeken naar het nieuwe meerjarenbeleidsplan. Naast de bijeenkomsten waren er regelmatig bilaterale overleggen tussen de voorzitter en de directeur.

Financiering en hefboomeffect

De VSC wordt in de basis gedragen door de leden en kan, naast de bijdrage van het ministerie van OCW, bestaan dankzij de contributie die zij betalen. Samen stimuleren de leden dat de VSC een stevige positie inneemt als aanjager van wetenschapseducatie en wetenschapscommunicatie in Nederland.

Door de sector brede en domein overstijgende inspanningen en netwerken van de VSC is de vereniging uitgegroeid tot een sterke partner in dit veld. Via onder meer Ecsite representeert de VSC bovendien Nederland in de reguliere bijeenkomsten van internationale partnerorganisaties: de 'European National Networks'. Zo blijft de VSC zich ontwikkelen in de frontlinie van de Europese wetenschapseducatie en -communicatie.

Wij zijn de minister en het ministerie van OCW bijzonder dankbaar voor hun financiële bijdrage, die deze bijzondere rol van de vereniging mogelijk maakt. De betrokkenheid van de ambtelijke staf van het ministerie levert altijd weer waardevolle inzichten op. De bijdrage van OCW werkt als een hefboom: het maakt mogelijk dat de VSC grotere projecten kan omarmen en ontwikkelen, in samenwerking met partners zoals NWO-NWA, NEWS, SNNC en KNAW en bijvoorbeeld ASML en diverse WNT educatie platforms.

Feestelijke VSC-jubileumdag 2025

3

Activiteitenoverzicht 2025

Van Jaarplan 2025 naar Meerjarenbeleidsplan 2026-2030

Het jaar 2025 markeerde de laatste fase van het Meerjarenbeleidsplan 2022-2025, dat gericht was op drie strategische hoofdlijnen. Daarbij werd ingezet op de versterking van:

1. **Het maatschappelijk belang** met programma's die bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken en publieke betrokkenheid;
2. **Het collectieve belang** door samenwerking, belangenbehartiging en gezamenlijke communicatie;
3. **Het individuele belang** door ondersteuning en kennisdeling.

Heel toepasselijk was het Jaarplan 2025 getiteld: 'Bouwen aan de toekomst'. Het jaar ging op 20 januari 2025 feestelijk van start met de viering van 25 jaar VSC. In maart volgde de introductie van een compleet vernieuwde huisstijl en website. De rest van het jaar stond in het teken van WNT-educatie en de voorbereidingen en vaststelling van het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2026-2030. Daarnaast werden de reguliere taken voortgezet en bleef de VSC zich onverminderd inzetten voor lobby en belangenbehartiging voor wetenschapseducatie en -communicatie.

In 2025 werden, in lijn met de nieuwe meerjarenvisie, ook de missie en visie van de VSC herijkt.

Missie

De VSC verbindt en versterkt musea, science centers en verwonderplekken die wetenschap, natuur en techniek toegankelijk maken voor iedereen. VSC-leden bevorderen nieuwsgierigheid, kritisch denken en gelijke kansen, om te ontdekken en te leren. Samen dragen wij bij aan een samenleving waarin we kennis delen, verschillen waarderen en door verwondering verbinden. VSC-leden koesteren verwondering en nieuwsgierigheid als bronnen van creativiteit, inzicht en menselijkheid.

Kernwaarden

Nieuwsgierigheid

Wij geloven in de kracht van vragen stellen. Verwondering is het begin van leren, verbeelden en begrijpen.

Verbinding

Wij verbinden mensen, instellingen en disciplines, wetenschap en samenleving, natuur en technologie, denken en doen.

Gelijke kansen

Wij willen dat ieder mens zich kan herkennen in de wereld van wetenschap, natuur en techniek. Iedereen heeft het recht op toegang tot kennis, ruimte om te leren en de vrijheid om zich te verwonderen, maar ook om kritisch te zijn.

Waarachtigheid

Wij handelen vanuit openheid, eerlijkheid en een innerlijke overtuiging. Zo bouwen we aan vertrouwen, in cultuur, in wetenschap, in de samenleving en in elkaar.

Samen leren

Wij zien leren als een gedeelde ervaring: door kennis te delen, groeien we als sector én als samenleving.

Duurzaam samenleven

Wij dragen bij aan een toekomst waarin mens, natuur en technologie in balans zijn, bewust van onze plaats in een groter geheel. Door kennis te delen, vragen te blijven stellen en de wereld te onderzoeken, versterken we het fundament onder onze democratie. In nieuwsgierigheid en verwondering herkennen we de geest van de Verlichting, menselijk en van deze tijd.

Realisatie

Na twee jaar met veel aandacht voor wetenschapscommunicatie is de aandacht in 2025 verlegd naar het versterken van wetenschapseducatie en het verder verbeteren van de zichtbaarheid van onze leden en de sector.

In 2025 waren de speerpunten: de organisatie van de Nationale Wetenschapscommunicatiedag, projectontwikkeling rond WNT-educatie en leerecosystemen, het VSC-jubileum (25 jaar), collectieve communicatie door de introductie van een nieuwe huisstijl en website, en ledenbinding & kennisdeling.

De ambitie van de VSC met betrekking tot wetenschapseducatie heeft een ferme plaats gekregen in de meerjarenvisie. Voor de verbetering van het WNT-leerecosysteem in Nederland wordt ingezet op de lange termijn: doel is een krachtig VSC-educatienetwerk met een landelijke platformfunctie, door het versterken en beter faciliteren van de samenwerking tussen landelijke partijen in de WNT-educatiesector. In 2025 is een onderzoek uitgevoerd naar het oprichten van een WNT-educatienetwerk. In 2026 zal een nieuwe Coördinator WNT-Educatienetwerk worden aangenomen om de visie verder tot uitvoering te brengen.

Pauze tijdens de Nationale Wetenschapscommunicatiedag 2025 bij het Spoorwegmuseum.
Fotograaf - Jessie Kamp

Het maatschappelijk belang

Met het gezamenlijk wekken van enthousiasme en nieuwsgierigheid voor wetenschap, natuur en techniek en met geloofwaardige communicatie en educatie richting het brede publiek via de leden wil de VSC het begrip voor wetenschap vergroten en het fundament van feiten en kennis in de samenleving versterken. In 2025 organiseerden we de volgende projecten / activiteiten:

Nationale Wetenschapscommunicatiedag 2025

Op maandag 6 oktober 2025 kwamen ruim 500 professionals uit wetenschap, communicatie en educatie samen in het Spoorwegmuseum in Utrecht voor de vierde editie van de Nationale Wetenschapscommunicatiedag.

De VSC organiseert deze dag samen met NWO en andere partners en is intensief betrokken via de stuurgroep en de werkgroep. Deze structurele inzet vraagt flink wat tijd en capaciteit van het bureau, maar sluit nauw aan bij onze missie om wetenschap en samenleving dichterbij elkaar te brengen. Het versterkt de positie van onze leden als publieksgerichte spelers in het veld van wetenschapscommunicatie en biedt een podium voor kennisdeling, netwerken en inspiratie. De VSC ziet dit project als een strategisch waardevolle samenwerking: het verstevigt onze zichtbaarheid in het landelijke veld en draagt bij aan het bouwen van een sterke gemeenschap van professionals die zich inzetten voor toegankelijke, inclusieve en impactvolle wetenschapscommunicatie. Meer info en terugblik is te vinden op [de website van de NWD](#).

WNT-educatie en vervolg op leerecosystemen

Ook in 2025 werkte de VSC, samen met leden en partners, aan een gedeeld programma voor buitenschoolse WNT-educatie.

Na eerste verkenningen in 2024, met leden en andere betrokkenen in het veld, is in 2025 een onderzoek uitgevoerd door Edo Plantinga naar de kansen en haalbaarheid van een toekomstig WNT-educatienetwerk van de VSC, gericht op de ontwikkeling van leerecosystemen. Ook werd een speciale bijeenkomst voor wetenschapseducatoren uit het VSC-netwerk georganiseerd. Het rapport – op basis van literatuuronderzoek, interviews met 28 vertegenwoordigers van musea, science centers en andere stakeholders, en diverse workshops – is tijdens de voorjaars-ALV in juni 2025 gepresenteerd. Hiermee is een goede basis gelegd. Vanwege het vertrek van Menno Tummers is besloten om de uitvoering van dit veelbelovende programma te laten starten in 2026.

Met ASML werden in 2025 gesprekken gevoerd over de mogelijkheden van een gezamenlijk Wetenschapseducatieproject voor jongeren in de regio Eindhoven-Tilburg.

Dit heeft geleid tot de start van een pilotproject in oktober 2025, met vier VSC-leden in Noord-Brabant: Natuurmuseum Brabant, Ontdekstation, Next Nature Museum en De Ontdekkabriek. Het doel van het project, dat de titel NOW:US kreeg, is om te experimenteren met het bereiken van jongeren tussen de 12 en 18 jaar en dan met name jongeren die zeer moeilijk bereikt worden binnen educatieprogramma's (de 'unusual suspects'), met extra aandacht voor meisjes en jongeren met een lage sociaaleconomische status en/of een cultureel diverse achtergrond.

De inzichten uit de pilot zijn bedoeld om te delen. Niet alleen kunnen andere VSC-leden van de deelnemers horen hoe zij nieuwe doelgroepen benaderd en bereikt hebben, maar ook kan het format worden overgenomen in andere regio's, om vergelijkbare publiek-private partnerschappen op te zetten met als doel om jongeren in contact te brengen met WNT-educatie.

In 2025 werd aan Meie van Laar de opdracht gegeven om een Erasmus+ aanvraag voor te bereiden in samenwerking met Education Warehouse, de SCOL-scholengroep en het Leiden Education Fieldlab in de regio Leiden. Ook werden gesprekken gevoerd met partnerorganisaties en scholen in Malta (Esplora Science Center), Estonië (AHHAA) en Spanje (Learning Life, Cosmo Caix). Het is de bedoeling om gezamenlijk een consortium te vormen en begin 2026 een aanvraag ter waarde van 400.000 euro in te dienen, waarbij de VSC optreedt als aanvrager en coördinator. De aanvraag betreft de bouw van een digitaal 'kijk-en-vergelijk' platform voor het grote en gefragmenteerde aanbod aan wetenschapseducatie van musea en science centers voor scholen.

Techkwadraat: ruimte voor brede samenwerking in technologieonderwijs

In 2025 werd duidelijk hoe Techkwadraat in de praktijk uitpakt voor de VSC-leden.

Het project richt zich op het versterken van technologieonderwijs – in de breedste zin van het woord – door samenwerkingen tussen scholen en buitenschoolse leeromgevingen, zoals wetenschapsmusea en science centers. Het doel is om in elke regio een netwerk van samenwerkende partijen op te bouwen die elkaar versterken in hun educatieve missie.

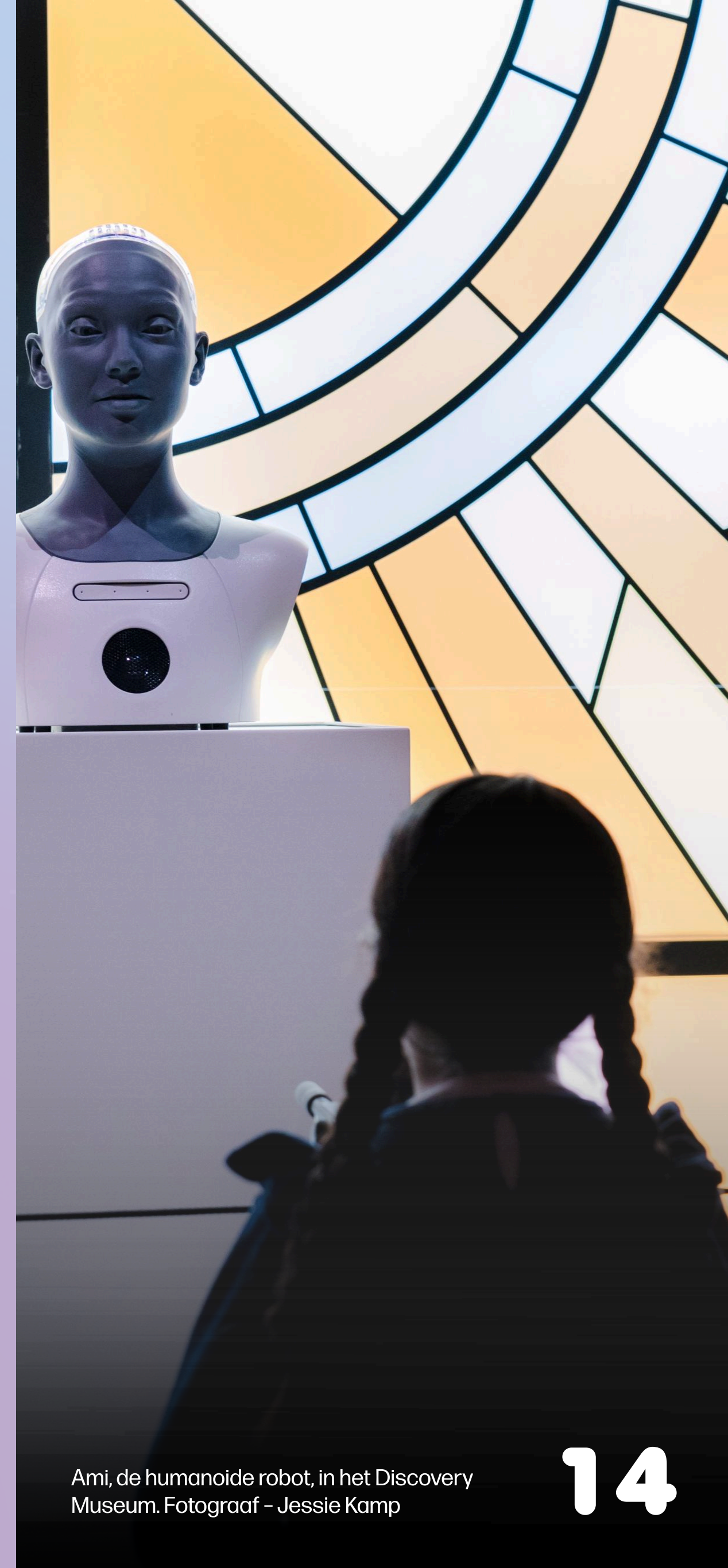
Een aantal van de leden is inmiddels aangesloten bij een regionaal verband, waaronder Oyfo, NEMO, Discovery Museum, Science LinX en Ontdekstation. Tegelijkertijd verschilt de betrokkenheid sterk. Waar sommige leden actief meeschrijven, meedenken of al projecten uitvoeren, ervaren anderen dat het programma langzaam op gang komt. In 2025 heeft de VSC een enquête onder leden uit laten gaan waaruit bleek dat de aansluiting op Techkwadraat onder leden nog steeds onvoldoende is. Dit komt enerzijds door versnippering in het publieke aanbod, waardoor scholen de weg naar wetenschapsmusea en science centers nog onvoldoende weten te vinden.

Anderzijds wordt tegelijkertijd de markt overspoeld door (commerciële) aanbieders. Rollen en voorwaarden zijn niet altijd helder en het contact met programmamanagers of scholen verloopt moeizaam. VSC-leden worden daardoor nog niet overal vanzelfsprekend door scholen gevonden, terwijl daar wel behoefte aan is.

Om vraag van scholen en aanbod van de VSC-leden in het Techkwadraat-programma beter op elkaar aan te laten sluiten, is extra inzet van de VSC nodig. Techkwadraat blijft al met al een kansrijk programma, maar om tot effectiviteit te komen zijn verbinding en samenwerking, duidelijke rollen en onderlinge kennisuitwisseling onverminderd belangrijk.

Podium voor de wetenschap

Bij de VSC-leden komt het publiek in aanraking met de wetenschap, natuur en techniek, zowel online, in het museum, met de schoolklas, als op andere (bijzondere) plekken. De VSC wil daarom een belangrijke en verbindende partij zijn die wetenschappers en VSC-leden bij elkaar brengt. In 2025 deden we dat onder meer met onderstaande activiteiten:

Ami, de humanoïde robot, in het Discovery Museum. Fotograaf – Jessie Kamp

Maand van het Meekijken

Tijdens de Maand van het Meekijken in maart openden de wetenschapsmusea en science centers hun deuren voor collega-educatoren. Educatief ontwikkelaars en museumdocenten gingen op bezoek bij elkaars instelling om inspiratie op te doen, informatie uit te wisselen en samen te werken. In 2025 namen 42 organisaties deel en er werden naar schatting zo'n 50 meekijkbezoeken afgelegd. De Maand van het Meekijken wordt jaarlijks georganiseerd door de VSC samen met de Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties (SNNC).

ExpeditieNext

Op woensdag 30 april 2025 trok wetenschapsfestival Expeditie Next in Roermond ruim 6.000 bezoekers met diverse expedities en activiteiten. In het VSC-Verwondermuseum in een oud winkelpand in de binnenstad konden bezoekers zich onderdompelen in wetenschap en techniek bij: TU Delft Science Centre, Oyfo Techniekmuseum, Naturalis, Next Nature Museum en Discovery Museum. Verder waren diverse VSC-leden aanwezig om zichzelf te presenteren, zoals: ScienceLinX, Nederlands Watermuseum, UMU, NEMO, Aletta School of Public Health, Space Expo, De Ontdekkfabriek en Cosmos Sterrenwacht.

Weekend van de Wetenschap

Het Weekend van de Wetenschap is het wetenschapsfestival voor jong en oud, georganiseerd door NEMO, in opdracht van het ministerie van OCW. Bezoekers konden in het eerste weekend van oktober in het hele land deelnemen aan activiteiten bij uiteenlopende bedrijven, organisaties en instellingen. In 2025 namen maar liefst 36 VSC-leden deel. Zij organiseerden onder andere speciale activiteiten en programma's. De VSC denkt structureel mee met de organisatie over hoe we de deelname door VSC-leden zo interessant mogelijk kunnen maken.

Trainingsdag educatieve uitvoerders

Op maandag 3 november was de VSC voor het eerst medeorganisator van de Trainingsdag educatieve uitvoerders van de Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties (SNNC). Ruim honderd collega's reisden af naar NEMO om zich onder te dompelen in het thema 'lastige gesprekken'. Het was een zeer geslaagde dag en de samenwerking zal dan ook voortgezet worden in 2026.

Diversiteit & Inclusie

Binnen de VSC blijft de wens onder leden groot om zich verder te ontwikkelen op het gebied van diversiteit en inclusie (D&I). Na eerdere programma's en internationale samenwerkingen is deze lijn in 2025 voortgezet met een verdiepend trainingstraject. Hierin stonden kennisdeling, reflectie en praktische toepassing centraal. De activiteiten bouwden voort op inzichten uit het Europese iMOVE-project en waren gericht op het versterken van D&I in de dagelijkse praktijk van organisaties.

Trainingstraject D&I

In 2025 organiseerde de VSC een verdiepend trainingstraject rondom D&I, met 38 deelnemers uit de culturele sector. Het traject bestond uit twee online bijeenkomsten en een live trainingsdag. Centraal stond de KADEILOSOCPE: een methode en zelfanalysetool, ontwikkeld binnen het Europese iMOVE-project. Deelnemers werkten aan hun eigen projecten en vraagstukken en verdiepten hun kennis en bewustwording. Daarnaast was er aandacht voor praktische oplossingen en het omgaan met spanningen en weerstand rond D&I binnen organisaties. De online bijeenkomsten vormden de start, met een kennismaking en introductie, en afsluiting met reflectie op de opbrengsten van het traject.

Live trainingsdag D&I bij UMU

Op maandag 19 mei vond de live trainingsdag plaats in het Universiteitsmuseum Utrecht (UMU). Deelnemers kwamen samen om te werken aan hun eigen D&I-vraagstukken met behulp van de KADEILOSOCPE. Er werd gewerkt aan concrete casussen en de toepassing van de tool in verschillende fasen van een project.

Het **collectieve** belang

Met gezamenlijke positionering, lobby en belangenbehartiging voor het collectief van VSC-leden zijn wij in staat om de leden en onze stakeholders als 'sector' op de kaart te zetten en duidelijk te maken wat de VSC leden gezamenlijk en individueel te bieden hebben binnen de wetenschaps-natuur- en techniekeducatie in Nederland. In samenwerking met belanghebbenden in wetenschapscommunicatie en -educatie vormen wij een platform richting publiek en wetenschap.

Gezamenlijke positionering en collectieve promotie

In 2025 zijn een nieuwe huisstijl en website ontwikkeld, die de veelzijdigheid, dynamiek en vitaliteit van de VSC uitstralen. Met deze nieuwe visuele identiteit kan de VSC haar rol om met en namens de leden een sterke communicatielijn op te zetten nog beter vervullen.

In 2025 heeft de VSC ingezet op het versterken van kennisuitwisseling en samenwerking op het gebied van marketing en communicatie. Als vervolg op de verkenning in 2024 is een marcom-netwerk opgezet, waarin professionals werkend bij VSC-leden ervaringen en kansen voor samenwerking delen. Binnen dit netwerk is onder meer verkend hoe samenwerking met externe

partijen, zoals de contentmakers De Wijsneuzen, kan bijdragen aan de zichtbaarheid van de sector. Door wisselingen in de directie wordt deze verkenning op een later moment verder uitgewerkt. Ook de mogelijkheid van gezamenlijke faciliteiten, zoals een collectief ANP-abonnement, wordt in een volgende fase voortgezet.

Daarnaast is de VSC in samenwerking met het Nationaal Expertisecentrum Wetenschap en Samenleving (NEWS) een Community of Practice gestart rond het thema 'de niet-bezoeker'. Hierin wordt kennis opgebouwd over welke publieksgroepen momenteel goed en welke juist minder goed bereikt worden door de wetenschapsmusea en science centers. Deze inzichten vormen een belangrijke basis voor onder andere toekomstige gezamenlijke positionering en collectieve promotie.

Lobby en public affairs

Voor een effectieve lobby is afstemming over de collectieve belangen van onze leden van groot belang. De politieke lobby in Den Haag werd in voorgaande jaren gevoerd in samenwerking met lobbyist Meüs van der Poel. Zijn rol wordt overgenomen door Henriëtte Kievit. Als onderdeel van de Federatie Cultuur en andere sector-vertegenwoordigende netwerken heeft de VSC in 2025 een bijdrage geleverd aan de lobby rond de BTW-verhoging, die met succes is afgewend.

Communicatie met de leden

De VSC communiceert veelvuldig met haar leden. Een van de belangrijkste communicatiemiddelen, naast persoonlijke contacten, is via nieuwsbrieven. VSC-leden ontvangen gemiddeld 1 nieuwsbrief per maand met meerdere relevante items. Daarnaast ontvangen zij ook losse nieuwsberichten (zogenaamde 'nieuwsflitsen') over bijvoorbeeld VSC-evenementen, deadlines en belangrijke reminders. In 2025 ontvingen de 294 geabonneerden op de VSC-ledennieuwsbrief in totaal 35 nieuwsbrieven en nieuwsflitsen. Gemiddeld 53% van de ontvangers opende deze berichten.

Directeuren ontvangen waar nodig nog een extra nieuwsbrief of nieuwsbericht. In 2025 ontvingen alle directeuren 13 extra berichten. Gemiddeld 68% van de ontvangers opende deze berichten.

LinkedIn

De afgelopen jaren nam het aantal volgers op LinkedIn gestaag toe. Ook in 2025 was dat het geval. Waar het VSC-LinkedInprofiel eind 2022 660 volgers telde, en eind 2024 1393, waren dat er eind 2025 1676.

Bezoekerscijfers nieuwe website

De nieuwe website die op 24 maart 2025 live is gegaan werd vanaf dat moment t/m 31 december 2025 door zo'n 4.500 mensen bezocht. In het hele voorgaande jaar 2024 waren dat er zo'n 4.900. Het bezoekersaantal van de website is dus ongeveer gelijk gebleven. De bezoekers in 2025 verbleven echter wel een stuk langer op de website, gemiddeld 1 minuut en 57 seconden. Op de oude website verbleven bezoekers gemiddeld 51 seconden in 2024. Een toename van meer dan 100%. Dit laat zien dat bezoekers langer de tijd nemen om de inhoud te lezen en door te klikken naar andere items op de website.

VSC-Ledendag 2025 in het Discovery Museum.
Fotograaf - Jessie Kamp

De VSC-ledendag 2025. Fotograaf - Jessie Kamp

Het individuele belang

Het samenspel tussen de VSC en de leden zorgt voor uitwisseling, netwerk, binding, kennisdeling en samenwerking, waardoor individuele instellingen vaardiger, kundiger en wijzer worden. Daarmee versterken we onze sector en bouwen we impliciet aan de VSC als kwaliteitsmerk. Veel van onze voornemens uit het jaarplan 2025 zijn uitgevoerd.

VSC-ledenbijeenkomsten in 2025

▪ 20 januari	VSC-jubileumdag, Geofort
▪ 5 maart	G10 diner, De Waag
▪ maart hele maand	Maand van het Meekijken (in het hele land bij bijna alle leden)
▪ 30 april	VSC-Verwondermuseum bij Expeditie Next in Roermond
▪ 19 mei	Trainingsdag Diversiteit & Inclusie, UMU
▪ 27 mei	VSC-programmaraad live, Sonnenborgh
▪ 11 juni	VSC-directeurendiner en voorjaars-ALV, Museum De Bastei
▪ 25 september	VSC-inspiratiebezoek, Cruquius Museum
▪ 4 en 5 oktober	Weekend van de wetenschap (deelname leden)
▪ 6 oktober	4e Nationale Wetenschapscommunicatiedag
▪ 3 november	Trainingsdag educatieve uitvoerders i.s.m. SNNC, NEMO
▪ 23 november	Avondprogramma VSC-ledendag, Rolduc
▪ 24 november	VSC-ledendag en najaars-ALV, Discovery Museum

VSC-programmaraad

Ook in 2025 heeft de VSC-programmaraad weer actief meegedacht over onze bijeenkomsten en activiteiten. Met dit jaar een actieve rol in het organiseren van een sessie op de VSC-ledendag en de eerste VSC-programmaraad live. De VSC-programmaraad vormt een brede afspiegeling van de leden. In 2025 hadden de volgende collega's zitting:

1. **Daniëlle Dekker**, programmamaker presentatie & maakhub, TU Delft Science Centre
2. **Daniëlle Meuleman**, projectleider educatie, Naturalis Biodiversity Center (Leiden)
3. **Desirée Hagens**, senior adviseur educatie, Rijksmuseum Boerhaave (Leiden)
4. **Esther Hamstra**, senior programmamaker, Presentatie & Collectie NEMO (Amsterdam)
5. **Gert-Jan van Rijn**, conservator/educator, Museon-Omniversum (Den Haag)
6. **Giovanni Stijnen**, directeur, Sonnenborgh museum en sterrenwacht (Utrecht)
7. **Hans Hooijmaijers**, directeur, De Bastei (Nijmegen)
8. **José de Wit**, programmamaker familie-activiteiten, UMU (Utrecht)
9. **Judith Bal**, projectmanager educatie & onderzoek, NEMO (Amsterdam)
10. **Lizzy Bakker**, hoofd presentatie, Naturalis Biodiversity Center (Leiden)
11. **Loes Joostens**, educator, De Museumfabriek (Enschede)
12. **Maike Muller**, programmamanager public engagement, Aletta Jacobs School of Public Health (Groningen)
13. **Maartje Mutsaers**, directeur, Ontdekstation (Tilburg)
14. **Nina Monfils**, Next Nature academy lead, Next Nature Museum (Eindhoven)
15. **Tim van Wessel**, coördinator kennis- & herinneringscentrum, Watersnoodmuseum (Ouwkerk)

VSC-programmaraad live

Op 27 mei 2025 kwam de VSC-programmaraad voor het eerst fysiek samen bij Sonnenborgh – museum & sterrenwacht. Met zeven aanwezigen werd het programma voor de VSC-ledendag op 24 november over AI verder aangescherpt. Aansluitend verkenden de deelnemers de nieuwe podwalk Op Aarde, een indringende ervaring over de klimaatcrisis en het nieuwe verhaal dat nodig is om hiermee om te gaan.

Netwerk en vertegenwoordiging

Ook in 2025 heeft de VSC de wetenschapsmusea en science centers vertegenwoordigd bij diverse wetenschappelijke, educatieve en culturele stakeholders. Namens de VSC nam directeur Menno Tummers plaats in diverse commissies, netwerken en andere gremia.

Tot de directe gesprekspartners behoren het Ministerie van OCW; NWO-NWA; NEWS; Raad voor Cultuur; Museumvereniging; Ecsite en Association of Science and Discovery.

De directeur van de VSC nam deel aan een aantal overleggen, zoals:

- de Stuurgroep Nationale Wetenschapscommunicatiedag (NWD)
- Kennisplatform Techkwadraat landelijk kennisoverleg

- NOO Nationaal Outreach Overleg van het Sectorplan Bèta en Techniek, ism bètafaculteiten van de Nederlandse universiteiten
- NEBO/STEM 22, het Nederlands Expertisenetwerk Bèta Onderwijs; Bruggen Bouwen in educatie & onderwijs (OCW, LNV, NietStapelenMaarVervangen)
- het overleg Wetenschap- en techniekeducatie met PTVT, C3, VHTO, VO/HO-netwerken
- Adviescommissie Multistem
- Diversci: community of practice Diversity & Inclusion (tot medio 2025, einde project)
- Federatie Cultuur, waarin ook culturele koepels en werkgeversverenigingen zoals de VSCD, NAPK, VOB, Cultuurconnectie en de Museumvereniging zijn vertegenwoordigd.

Daarnaast onderhield Menno Tummers goed contact met het Netwerk van practitioners techniekeducatie; KIN Klimaatonderzoek Initiatief Nederland; Klankbordgroep Natuur om de Hoek (Leiden Naturalis) en CASE (Centre for Arts and Science Education).

Externe partners waren ASML met het STEM-educatieproject NOW:US, en Education Warehouse voor de Erasmus+ voorbereiding. Met de Museumvereniging had de directeur iedere twee maanden collegiaal directieoverleg over strategische en praktische zaken, zoals op het gebied van lobby, D&I, duurzaamheid/klimaat en samenwerking.

4

Data uit de sector

De VSC is verheugd over de bijna 7 miljoen bezoekers die de aangesloten wetenschapsmusea en science centers in 2025 bezochten. Het betreft een stijging van bijna een miljoen bezoekers t.o.v. 2024, die voor een deel op het conto te schrijven is van de twee nieuwe leden met relatief hoge bezoekersaantallen (CORPUS 256.616 en Texels Museum 426.739 bezoekers in 2025).

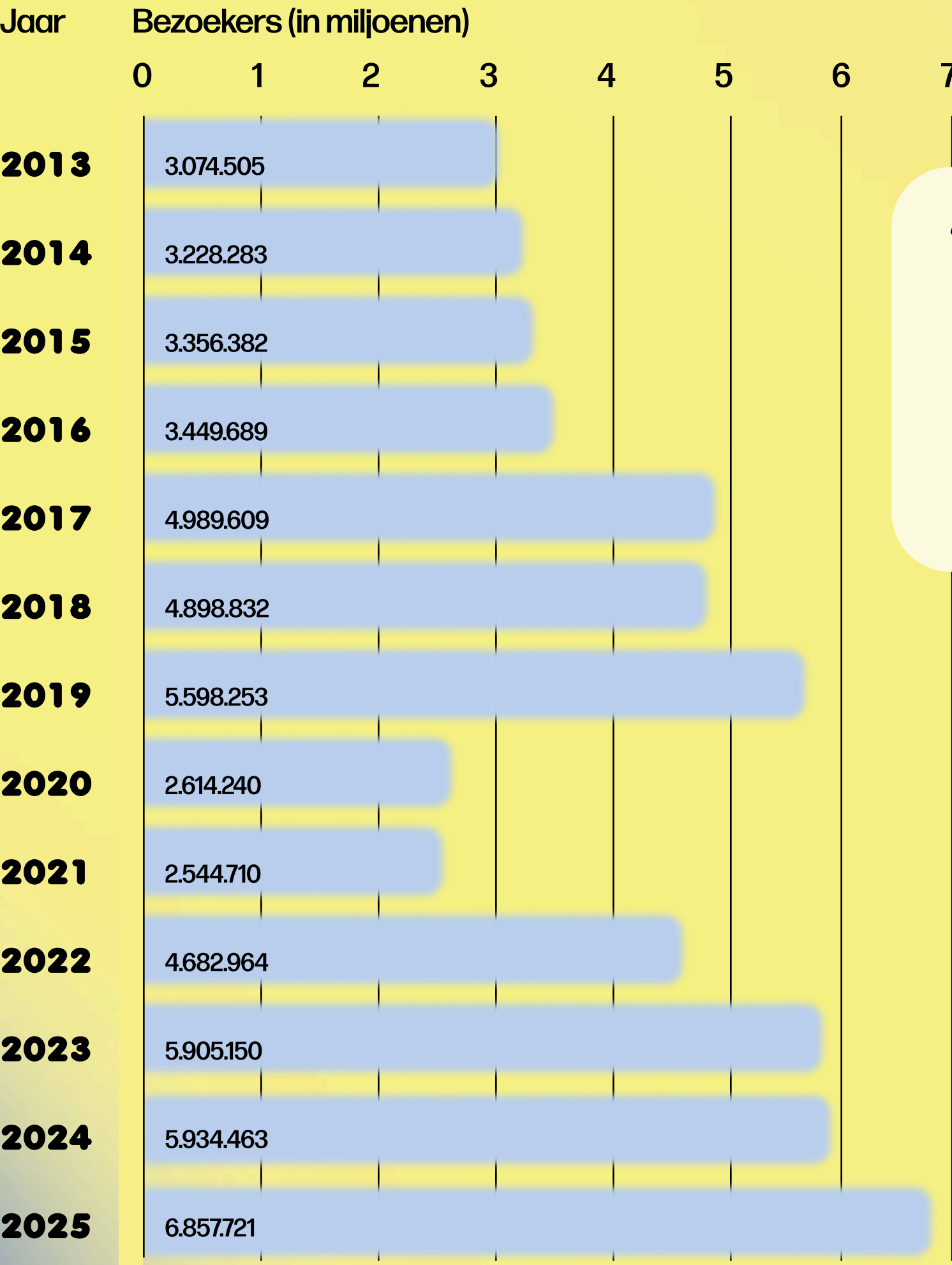
De belangrijkste doelgroep van de VSC-leden bestaat uit gezinnen met kinderen (8 tot 12 jaar), in uiteenlopende samenstellingen. Veel musea bieden een gelaagd programma dat kinderen in eerste instantie aanspreekt, maar waarin ouders en verzorgers ook iets nieuws ontdekken.

Onderwijs vormt een tweede belangrijke doelgroep: van kleuters tot universitair studenten. Zo volgen jaarlijks honderdduizenden leerlingen onderwijsprogramma's op locatie. Schoolbezoeken bieden de kans om een diversere groep kinderen te bereiken, waaronder ook zij die met hun ouders misschien minder snel een museum of science center zouden bezoeken.

Er is een duidelijke trend waarneembaar die aansluit bij landelijke ontwikkelingen, met in het afgelopen jaar een groei van ruim 15%: van 5.934.463 bezoekers in 2024 naar 6.857.721 in 2025. Het aantal kinderen en scholieren dat de VSC-musea in schoolverband bezoekt, nam zelfs met ruim 45% toe: van 484.356 schoolbezoeken in 2024 naar 710.068 in 2025. Het werkelijke aantal zal nog hoger zijn, omdat niet alle leden dit apart bijhouden.

De bezoekersaantallen lijken hiermee structureel te zijn hersteld na de coronadip van de afgelopen jaren.

Bezoekersaantallen

Totaal bezoekerscijfers VSC-leden

Aantal scholieren per jaar

2019: 658.723
2020: 172.166
2021: 156.345
2022: 438.274
2023: 465.359
2024: 484.356
2025: 710.068

Ondanks herstel van bezoekerscijfers, toch ook zorgen

Na de zorgelijke jaren die volgden op de coronacrisis werd in 2025 een goed herstel gezien van veerkracht en bezoekerscijfers bij de VCS-musea. De verwachting is dat deze positieve trend verder door zal zetten.

Circa een derde van de leden heeft echter in 2025 bezuinigingen moeten doorvoeren. Bovendien hebben bezuinigingen in het WO één op één hun weerslag op de universiteitsmusea.

Techniekworkshop bij het Maritiem Museum.
Fotograaf - Marco de Swart

1. Financiële toekomst is onzeker

- Fluctuatie in of uitblijven van subsidies/fondsen.
- Energie- en personeelskosten stijgen harder dan inkomsten.
- Bezoekinkomsten zijn essentieel voor exploitatie, maar compenseren dit onvoldoende.

2. Structurele kwetsbaarheid

- Afhankelijkheid van een beperkt aantal partners of inkomstenbronnen.
- Beperkt personeelsbestand of veel vrijwilligers, waardoor professionalisering hapert.
- Geen of onvoldoende middelen voor vernieuwing van aanbod

3. Vragen over toekomstgerichtheid en relevantie

- Zorgen of aanbod voldoende blijft aansluiten bij nieuwe generaties.
- Angst om minder betekenisvol te worden in onderwijs of samenleving.
- Behoeftte aan samenwerking, maar geen tijd of middelen om dat actief te doen.

De VSC verwacht dat deze zorgen zullen blijven spelen. De VSC wil graag een bijdrage leveren om deze zorgen te adresseren door ondersteuning, kennisuitwisseling en eventuele gezamenlijke ondersteuning van organisaties en activiteiten.

5

Financieel overzicht

Begroting en realisatie

Verkorte weergave van de staat van baten en lasten uit de jaarrekening 2025:

BATEN VSC 2025

Structurele subsidie NCWT / OCW	€ 323.000,00
Projectsubsidies en fondsen in 2025	€ 10.000,00
Contributie en bijdragen VSC-leden	€ 36.575,00
Kaartverkoop en bijdragen evenementen	€ 178.734,48
Overige omzet	€ 2.542,26
TOTAAL	€ 550.851,74

LASTEN VSC 2025

Personeelskosten	€ 255.030,62
Bureau- en organisatiekosten	€ 20.017,43
Individueel belang	€ 27.988,00
Collectief belang	€ 29.623,00
Maatschappelijk belang	€ 201.663,00
Positief resultaat	€ 16.529,69
TOTAAL	€ 550.851,74

6

Vooruitblik 2025 en verder

In 2026 bouwt de VSC verder aan haar rol als verbindende kracht op het gebied van wetenschapseducatie en binnen de sector van wetenschapsmusea en science centers. In een tijd waarin het belang van wetenschapswijsheid, kritisch denken en maatschappelijke betrokkenheid onverminderd groot blijft, ziet de VSC kansen om haar leden nog beter te ondersteunen en gezamenlijk de impact van de sector te vergroten.

Een belangrijke ontwikkeling in 2026 is de start van het expertisenetwerk wetenschap-, natuur- en techniekeducatie (WNT-educatie). Met dit netwerk brengt de VSC professionals uit het veld samen om kennis, ervaringen en goede voorbeelden uit te wisselen en gezamenlijk het WNT-onderwijs binnen én buiten het klaslokaal verder te versterken.

Daarnaast zet de VSC samen met het Nationaal Expertisecentrum voor Wetenschap en Samenleving (NEWS) de Community of Practice rond doelgroepenonderzoek voort. Door kennis en inzichten over publieksbereik, impactmeting en doelgroepen te bundelen, worden leden in staat gesteld beter onderbouwde keuzes te maken en hun maatschappelijke relevantie te vergroten.

Ook blijven de vertrouwde VSC-activiteiten een belangrijk onderdeel van de vereniging. In 2026 organiseert de VSC opnieuw de Nationale Wetenschapscommunicatiedag, in samenwerking met de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, de VSC-ledendag en diverse inspiratie- en expertbijeenkomsten. Deze momenten bieden ruimte voor ontmoeting, kennisdeling en samenwerking tussen professionals uit het hele netwerk.

Een bijzondere ontwikkeling in 2026 is de uitvoering van NOW:US, een project waarin vier VSC-leden uit de regio Veldhoven samenwerken met ASML aan de versterking van wetenschapscommunicatie en talentontwikkeling. Naast de concrete resultaten voor de regio wil de VSC nadrukkelijk lessen trekken over succesvolle regionale samenwerking: wat werkt, wat niet, en hoe deze inzichten toepasbaar zijn in andere regio's en met andere partners.

Tegelijkertijd blijft de VSC investeren in haar ontwikkeling als sterke ledenvereniging met een aantrekkelijk en relevant aanbod. Daarnaast verkent zij nieuwe manieren om meerwaarde te creëren voor de sector, bijvoorbeeld als kennisplatform, verbinder en vertegenwoordiger van het gezamenlijke belang van wetenschapsmusea en science centers.

Met vertrouwen kijkt de VSC uit naar 2026: een jaar vol verwondering, ontmoeting en ontdekking.

Thomas Swierts
directeur VSC

7

Colofon

Tekst en samenstelling: Nadine Aafjes, Wimar Jaeger, Anne Knape, Flore Nederpelt, Meta Knol en Thomas Swierds

Vormgeving: Multitude

Met dank aan: alle VSC-leden voor hun bijdrage in woord, cijfers en beeld.

Beeld op pagina 3	Virtual reality in Teylers Museum
Beeld op pagina 4	Het Tijdreistheater in Museon-Omniversum
Beeld op pagina 10	De Merz-telescoop in Sonnenborgh - museum en sterrenwacht
Beeld op pagina 20	Digital Wellness Center in Next Nature Museum
Beeld op pagina 23	Figuurzagen in De Ontdekfabriek
Beeld op pagina 25	Tentoonstelling 'Ijstijd!' in Natuurmuseum Brabant
Beeld op pagina 27	Techniekstudio van TU Delft Science Centre

Bezoekersaantallen VSC-leden 1/2

Organisatie	Bezoekers			Jeugd/jongeren (<18 jaar) in schoolverband	
	2025	2024	Verandering bezoekers 2025 t.o.v. 2024	2025	2024
ARTIS	1.271.527	1.272.515	0%	82.051	76.000
Batavialand, Museum	75.242	61.500	22%	7.000	4.913
CORPUS	nb	nb	nb	90.000	nb
Cosmos Sterrenwacht	7.735	6.700	15%	1.923	670
De Bastei, Museum	63.252	52.223	21%	4.000	5.815
De Museumfabriek	42.839	42.373	1%	8.663	nb
De Ontdekkfabriek	35.691	30.600	17%	13.734	12.376
De Speelfabriek	20000	20.000	0%	nb	nb
De Spelerij - De Uitvinderij	43.000	36.000	19%	10.300	nb
Discovery Museum	100.100	101.900	-2%	13.550	13.182
Eise Eisinga Planetarium, Koninklijk	94.230	98.861	-5%	4.093	3.900
GeoFort, Stichting	56.010	59.384	-6%	26.742	10.383
Haarlemmermeermuseum De Cruquius	30.945	23.307	33%	4.817	3.113
Hunebedcentrum, Stichting	83.000	76.000	9%	5.000	5.000
Maritiem Museum Rotterdam	230.970	193.150	20%	15.834	12.236
Museon-Omniversum	312.668	302.571	3%	35.489	32.409
Museum Joure, locatie van Stichting Erfgoed, Natuur en Landschap	25.745	24.704	4%	1.417	1.118
Museum Natura Docet	30.000	25.157	19%	5.000	3.100
Museum Speelklok	98.195	95.124	3%	2.241	666
Museum Terra Maris	38.053	38.134	0%	3.800	2.777
Museum Zaanse Tijd	29163	32.914	-11%	0	0
Naturalis Biodiversity Center	541.077	493.858	10%	51.496	47.850
Natuurhistorisch Museum Rotterdam	67.434	67.162	0%	2.789	3.700
Natuurmuseum Brabant	100.307	102.289	-2%	19.210	16.660

Bezoekersaantallen VSC-leden 2/2

Organisatie	Bezoekers			Jeugd/jongeren (<18 jaar) in schoolverband	
	2025	2024	Verandering bezoekers 2025 t.o.v. 2024	2025	2024
Natuurmuseum Fryslân	66.080	82.306	-20%	4.655	5.060
Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid	101.000	208.703	-52%	23.223	24.271
Nederlands Watermuseum	45.505	45.969	-1%	5.200	3.800
NEMO Science Museum	636.011	639.196	0%	45.262	44.081
Next Nature Museum	76.626	62.651	22%	5.288	1.034
Ontdekstation	23.818	21.183	12%	16.569	15.500
Oude Sterrewacht Leiden	50.000	50.000	0%	nb	nb
Oyfo Techniekmuseum, Stichting	34.183	27.040	26%	12.000	11.353
Philips Museum	95.000	90.000	6%	3.879	3.092
Rijksmuseum Boerhaave	99.670	100.211	-1%	18.767	20.164
Science Gallery Rotterdam	nb	nb	nb	33.726	nb
Science LinX - Rijksuniversiteit Groningen	49.226	45.750	8%	nb	nb
Sonnenborgh museum en sterrenwacht	34.774	32.730	6%	6.989	7.000
Space Expo, Stichting	127.777	126.241	1%	10.000	6.381
Spoorwegmuseum	388348	437.218	-11%	7.812	7.500
Teylers Museum	159.064	171.630	-7%	23.011	10.288
Texels Museum, Stichting	426.739	nb	nb	23.827	nb
TU Delft Science Centre	47.377	33.661	41%	12.894	11.056
Universiteitsmuseum Groningen	27.200	24.306	12%	2.500	nb
Universiteitsmuseum Utrecht (UMU)	80.000	82.000	-2%	5.535	7.300
Waag Futurelab	242.484	nb	nb	420	nb
Watersnoodmuseum	91.149	98.000	-7%	4.325	9.800
Zuiderzeemuseum	301.891	282.218	7%	35.037	31.853
TOTAAL	6.857.721	5.919.463	15,85%	710.068	475.401